

Aneta BIAŁA*

KOLORYSTYKA HISTORYCZNEGO POZNANIA A WSPÓŁCZESNE TRENDY PROJEKTOWE

W artykule przeprowadzono analizę roli kolorów w architekturze, skupiając się na kontekście historycznym Poznania i współczesnych tendencjach projektowych. Badanie objęło zarówno kolorystykę tradycyjnych budynków, jak i analizę nowatorskich podejść do projektowania kolorów, szczególnie w kontekście prac studentów. W pierwszej części skoncentrowano się na kolorystyce historycznej Poznania, biorąc pod uwagę charakterystyczne cechy kolorów używanych w tradycyjnej architekturze miasta. Przeprowadzono analizę zmian w kolorystyce budynków na przestrzeni lat, zwracając uwagę na ewolucję stylów i preferencji. Następnie zbadano współczesne tendencje projektowe. Zanalizowano prace studentów architektury, identyfikując nowe podejścia, eksperymenty z paletami kolorów i interpretacje tradycyjnych wzorców. W artykule podkreślono znaczenie kolorystyki w kształtowaniu wizerunku miasta oraz wpływ projektów studentów na rozwój nowoczesnej architektury kolorystycznej, sugerując, że kolor w architekturze jest dynamicznym obszarem, w którym tradycja i nowoczesność mogą się wzajemnie inspirować i współistnieć.

Słowa kluczowe: kolor, barwa, architektura miejska, kolorystyka elewacji

1. WPROWADZENIE

Ważnym czynnikiem w kształtowaniu zrównoważonej architektury miast jest odpowiedni dobór kolorystyki przestrzeni architektonicznej. Zastosowanie koloru w architekturze jest złożonym procesem i wymaga od architektów dogłębnej analizy przestrzennej, społecznej, historycznej czy kulturowej danego miejsca. Jest on ważnym elementem formy architektonicznej obiektu, który łącznie z bryłą i detalem tworzy wspólną całość [Rek-Lipczyńska 2012], jak również integralną częścią użytych materiałów i światła, które na nie pada. Kolory otaczają nas na każdym kroku i mają bezpośredni wpływ na odbieranie otaczającej nas przestrzeni [Palmowska 2017]. W czasach historycznych kolor był jednym z narzędzi dekoracyjnych podkreślających bogactwo i piękno fasad budynków, co można często zaob-

* Politechnika Poznańska, Wydział Architektury, Instytut Architektury i Planowania Przestrzennego. ORCID: 0000-0002-8967-046X.

serwować w historycznej części miasta. Obecnie pełni on funkcję nie tylko dekoracyjną, lecz również informacyjną i ma istotny wpływ na psychikę człowieka, szczególnie w przestrzeniach publicznych. Do lat 90. XX w. największe zainteresowanie kolorem wykazywali projektanci wnętrz, natomiast w architekturze budynku kolor uznawany był za mało istotny [Chęć-Małyszek 2019]. Często było to związane z kojarzeniem fasady budynku wyłącznie z kolorytem nałożonego tynku. Rozwój technologii w tej dziedzinie przyczynił się do wzrostu zainteresowania tematyką zewnętrznej kolorystyki budynków, co potwierdzają liczne opracowania naukowe [Ludwin 2007; Guttmejer 2010; Urbanik et al. 2005]. Nierzadko to bowiem właśnie kolor budynku jest na tyle charakterystyczny, że zapada w pamięć obserwatorom i w pewnym sensie staje się jego wizytówką. Istotną kwestią w projektowaniu jest zwrócenie uwagi nie tylko na kolor użytego na elewacji materiału, ale również na kolorystykę elementów dodatkowych, od stolarki okiennej, drzwiowej po najmniejszy detal architektoniczny. W przeciwieństwie do czasów historycznych, kiedy stosowanie koloru było w dużej mierze podporządkowane panującemu stylowi, obecnie szerokie możliwości technologiczne nie ograniczają architektów, pozwalając im na pełną dowolność w tym zakresie [Pierścionek 2021].

2. CEL I METODOLOGIA BADAŃ

Kolor w architekturze służy przede wszystkim do nadania jej określonego charakteru. Jednocześnie ważnym aspektem jest jego świadome używanie, które nie wynika wyłącznie z upodobań architekta. Z związku z tym należałoby szerzej spojrzeć na kolorystykę nowo projektowanych obiektów i aktualne tendencje projektowe w kontekście struktury miejskiej. Celem prezentowanych w artykule badań było przeanalizowanie występującego na ulicach centrum Poznania kolorytu w przełożeniu na nowo powstające okoliczne budynki czy ich renowacje. Ważną częścią badań była analiza aktualnych tendencji projektowych przyszłego pokolenia architektów. W opracowaniu badań wykorzystano metodę badań przez projektowanie w połączeniu z metodą analizy literaturowej i studium przypadku. W pracy przeanalizowano tendencje projektowe wśród studentów na podstawie tworzonego w ramach przedmiotu marketing ich portfolio z pracami wykonanymi w ramach zajęć na studiach architektonicznych na Politechnice Poznańskiej. Łącznie przeanalizowano 230 projektów. Rozważania objęły różne podejścia projektowe poparte przeglądami literatury i studium przypadku. Wnioski zostały uzupełnione o osobiste rozważania.

2.1. Atrybut koloru

Jednym z ważniejszych wyborów architekta na etapie projektowania obiektu jest odpowiedni dobór kolorystyki, często wynikającej z zastosowanych w nim materiałów. Kolor ma podkreślić formę obiektu, jego podziały czy cechy charakte-

rystyczne [Rasmussen 2015]. Według Le Corbusiera architektura jest grą brył w świetle [Martyniuk-Pęczak 2014], a podstawą widzenia architektury jest właśnie kolor [Fertała-Harlender 2023]. Postrzeganie koloru zależy od odpowiedniego oświetlenia, bez niego nie jesteśmy bowiem w stanie rozróżnić barw, dlatego ważna jest odpowiednia analiza otoczenia i warunków oświetleniowych.

Ostrożne dobieranie barw budynków wynika też z potężnej mocy koloru w percepcji umysłu człowieka. Mają one w różnych kulturach często odmienne znaczenia symboliczne [Jurek 2014]. Zawierają w sobie informację, która w podświadomy sposób wpływa na człowieka i jego działanie. Jasne kolory odbijają promienie słoneczne, co daje efekt powiększający, ale również mogą powodować olśnienie przy zbyt mocnym nasłonecznieniu. Ciemne z kolei przytłaczają i dają efekt ciężkości. W zależności od barwy kolory wydają się ciepłe lub zimne. Badania wykazują, że kolor jest istotnym elementem w budowaniu tożsamości jednostkowej i grupowej [Jurek 2011]. Architekt może kolorem przyciągnąć uwagę odbiorcy czy podwyższyć poziom estetyki miejsca, lecz kluczowe jest jego świadome użycie w zależności od lokalizacji, ponieważ niesie on ze sobą wiele skojarzeń i znaczeń, na podstawie których odbiorcy wyciągają wnioski na temat danego miejsca.

Wybór kolorystyki obiektów jest procesem skomplikowanym. Obecnie w architekturze króluje monochromatyczna gama kolorystyczna, która cechuje się neutralnością i uniwersalnością. Kolory takie jak biel, czerń i szarość zaczęły dominować już w modernizmie na terenie Europy Zachodniej. Pionierem architektury białej był przede wszystkim Le Corbusier, czego przykładem jest znana Villa Savoye. Zaprzeczeniem tego był natomiast postmodernizm, w którym dominowała przypadkowa i niespójna kolorystyka odcieni brązów, zieleni czy żółci [Włodarczyk 2007].

Architekci przy tworzeniu koncepcji budynku mają wiele możliwości, a wybór odpowiedniej kolorystyki budynku nie powinien być przypadkowy. W architekturze możemy wyróżnić trzy podstawowe barwy elewacyjne. Pierwszą z nich jest materiałowa barwa własna wynikająca z naturalnie występującego kolorytu materiału. Najpopularniejszym przykładem są odcienie czerwieni w wyrobach ceramicznych, odcienie brązu w drewnie czy odcienie szarości i beżu w naturalnych kamieniach. Drugim typem jest sztucznie nałożona barwa pigmentowa w dowolnej kolorystyce stosowana głównie na tynki elewacyjne. Nowoczesna technologia pozwala również na zastosowanie barwy świetlnej w fasadach medialnych poprzez oświetlenie fasad diodami LED.

Zdaniem Popka [2008] „barwy ostrzegają, reklamują, informują, zdobią, są atrybutami uroczystości religijnych i świeckich [...]; barwy jako symbole w kulturze stają się następstwem skojarzeń”. W procesie projektowym projektant powinien być świadomy znaczenia zastosowanych na elewacji czy we wnętrzach kolorów, ponieważ bodziec barwny w konkretny sposób działa na psychikę człowieka i wywołuje określony nastrój. Barwa biała kojarzy się przede wszystkim z czystością i jasnością, lecz również z pustką i nicością, barwa czerwona – z ciepłem i ogniem,

działa pobudzająco i motywująco, z kolei niebieska – z uczuciem chłodu i spokoju [Zeugner 1965]. Kolor żółty stymuluje pracę umysłową i zachęca do nauki, a zielony wycisza, wprowadza harmonię i regeneruje [Bąkowska 2007].

2.2. Rezultat badań – koloryt historycznego Poznania

Ważnym elementem wizerunku miejsca jest jego historycznie uwarunkowany koloryt. Szczególnie istotne jest to w strefie śródmiejskiej, gdzie łączy się historyczną tkankę miasta z nowoczesną architekturą. Często kwestią dyskusyjną jest nasycenie kolorystyki zabytkowych kamienic czy nowo powstałych obiektów. W przestrzeni miejskiej istotną kwestią jest równowaga pomiędzy przestrzenią mieszkalną a użytkową z poszanowaniem kwestii społecznych i reprezentacyjnych. Wynika to z mnogości form architektonicznych, stylów czy zabudowy [Rek-Lipczyńska 2012]. Problem doboru odpowiedniej kolorystyki budynków zabytkowych jest jednym z istotnych problemów konserwatora zabytków, jest poruszany przez wielu badaczy [Arszyński 1966; Miśkowiec 2013; Wojtasik 2003]. W przeciwieństwie do projektowania nowych obiektów w przypadku renowacji obiektów zabytkowych często przeprowadza się badania konserwatorskie mające na celu rozpoznanie pierwotnej kolorystyki [Doleżyńska-Sewerniak 2013].

W artykule przeanalizowano kolorystykę historycznej części centrum Poznania, którą zawdzięczamy głównie renesansowi, w którym budynki cechowały się harmonią i symetrią z wykorzystaniem dużej ilości detalu zaczerpniętego ze starożytnej Grecji i Rzymu. Renesans to również okres, kiedy zaczęto stosować bardziej odważne kolory na elewacjach, często z mocną ich artykulacją. Oprócz neutralnych kolorów coraz częściej używano czerwieni czy zieleni.

Jak pokazano na rys. 1, serce historyczne miasta – starówka – to kolorowe kamienice o fasadach w odcieniach pastelowych. Charakterystyczne są także kolorowe frontony i ozdobne detale architektoniczne. Rynek Starego Miasta z dominującym ratuszem dodaje niepowtarzalny urok zabytkowemu krajobrazowi. Większość kamienic cechuje się wyrazistymi barwami czerwieni, zieleni, niebieskiego przepłatany neutralnymi kolorami beżu i bieli. W centralnym punkcie rynku zarówno ratusz, Arsenał, jak i Waga Miejska mają stonowane kolory bieli i beżu.

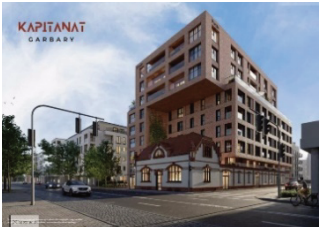
Śródmiejska barwna atmosfera wynika z koncentracji funkcji i aktywności społecznej. Wielokolorowe fasady zabytkowych kamienic, w których to właśnie kolor podkreśla ich detal czy ornamenty. Barwne budynki targowe dawały poczucie pobudzenia i zachęcały mieszkańców do zakupów. Współczesny wygląd kamienic zawdzięczamy procesowi rewaloryzacji obiektów zabytkowych, który polega na przywracaniu im dawnego wyglądu. Ma to na celu nadanie im bardziej autentycznego wyglądu i wprowadzenie odpowiedniego klimatu historycznego. Tak duże nasycenie kolorystyczne spacerujący doświadczają wyłącznie na Starym Rynku. Im dalej od niego, kolorystyka budynków jest coraz spokojniejsza, wpadająca w ciepłe jasne kolory, głównie beżu, z nielicznymi wyjątkami.

Tab. 1. Zestawienie nowych obiektów na terenie centrum Poznania

Nazwa	Funkcja	Kolorystyka	Zdjęcie
Hampton by Hilton	hotelarska	ciemny grafit	 <p>Hampton by Hilton [https://polska-org.pl/8009706.foto.html, dostęp: 9.01.2024]</p>
biurowiec K9	biurowa	beż z elementami grafitu	 <p>K9 [https://investmap.pl/k9-office.i4932/opinie/, dostęp: 9.01.2024]</p>
Biblioteka Raczyńskich	użyteczności publicznej/ szkolnictwo	naturalny odcień betonu z jasnym beżo- wym kamieniem	 <p>Biblioteka Raczyńskich [https://dk.pinterest.com/pin/396105729724934104/?amp_client_id=CLIENT_ID%28_%29&mweb_unauth_id=&simplified=true, dostęp: 26.05.2024]</p>
Galeria MM	usługowa	beż/szkło	 <p>Galeria MM [https://www.urbanity.pl/wielkopolskie/poznan/galeria-mm,b3467, dostęp: 9.01.2024]</p>

Półwiejska 47	usługowa	beż/szary	 <p>Półwiejska 47 [https://inwestycjewielkopolski.pl/realizacje/polwiejska-47/, dostęp: 9.01.2024]</p>
biurowiec, ul. Bóżnicza	biurowa	czarny/szkło	 <p>inwestycja Quadro Office [https://investmap.pl/inwestycja/quadro-office,12947.html, dostęp: 9.01.2024]</p>
Maraton Gardens	biurowa	odcienie grafitu i szarości w połączeniu ze szkłem	 <p>centrum biurowo-usługowe Maraton [https://www.urbanity.pl/wielkopolskie/poznan/centrum-biurowo-uslugowe-maraton,b4632, dostęp: 9.01.2024]</p>
Gardens Apartments	mieszkaniowa	beż/szary	 <p>restauracja Maraton Gardens [https://www.urbanity.pl/wielkopolskie/poznan/restaura-maraton-gardens,b2042, dostęp: 9.01.2024]</p>

cd. tab. 1

Wojewódzki Sąd Administracyjny, ul. Ratajczaka	użyteczności publicznej/ administracja	beż	 <p>Wojewódzki Sąd Administracyjny [https://www.urbanity.pl/wielkopolskie/poznan/z14707, dostęp: 9.01.2024]</p>
Kapitanat Garbary, koncepcja	mieszkaniowa	czerwona cegła	 <p>nowy apartamentowiec [https://epoznan.pl/news-news-145714-przy_garbarach_powstanie_nowy_apartamentowiec_będzie_wysoki_i_częściowo_zawisnie_nad_zabytkiem_stojącym_w_sasiędztwie, dostęp: 9.01.2024]</p>

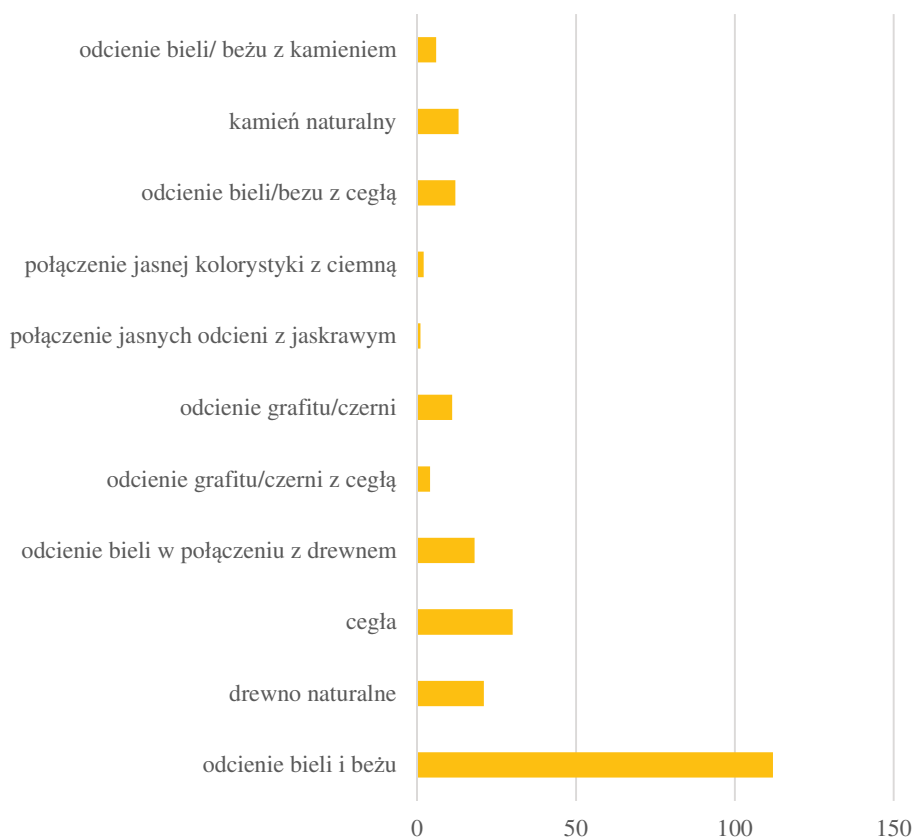
Trendy kolorystyczne w architekturze zmieniają się w zależności od wielu czynników, takich jak aktualne stylizacje, preferencje społeczne, inspiracje kulturowe, zrównoważony rozwój czy nowoczesne technologie. Wraz z postępem czasu Poznań się rozwija i zyskuje nowoczesne budynki, które dodają kontrastu do tradycyjnej architektury. W centrum miasta, jak i na jego obrzeżach można zobaczyć nowoczesne biurowce, apartamentowce i inne budynki użyteczności publicznej o nowatorskim designie i zróżnicowanej kolorystyce. Jak pokazano w tab. 1, w przypadku nowo projektowanych obiektów w tej części miasta można zauważyć tendencje do wyróżniania budynków bardziej formą niż kolorystyką. Przeanalizowano 10 budynków o różnorodnej funkcji, które zostały wybudowane bądź których elewacje zostały zmodernizowane po 2010 r. na terenie bliskim centrum Poznania. Jak można zauważyć, w częściach historycznych miasta architekci często starają się dostosować nowoczesne projekty do istniejącej struktury miejsca, jednocześnie wprowadzając elementy innowacyjne i nowoczesne z wykorzystaniem naturalnych kolorów, takich jak różne odcienie bieli i beżu, aby harmonizowały one z otoczeniem naturalnym. Ważne jest, żeby kolorystyka budynków współgrała z ogólnym planem urbanistycznym danego obszaru, aby zachować spójność.

2.3. Aktualne tendencje projektowe

We współczesnej przestrzeni publicznej można zauważyć dominację kolorów neutralnych dopasowanych do istniejącej monochromatycznej zabudowy. Wynika to w dużej mierze z konieczności zachowania ładu przestrzennego i spójności krajobrazu architektonicznego. Stonowane kolory pozytywnie oddziałują na samopoczucie mieszkańców, nie wprowadzają chaosu czy zbędnego przytłoczenia. Zastosowanie wyrazistego koloru stosowane jest głównie jako element dekoracyjny lub też bezpośrednio związane jest z naturalnym kolorem materiału elewacyjnego, jak czerwona cegła czy kamień.

W ramach badań aktualnych tendencji projektowych przeanalizowano projekty studentów wykonane w ramach zajęć projektowych na Wydziale Architektury Politechniki Poznańskiej. Oceniono kolorystykę 230 projektów budynków o różnych funkcjach. Na podstawie zebranych danych stwierdzono, że nowe pokolenie architektów z rozumą podchodzi do kolorystyki obiektów. W większości studenci projektowali budynki w kolorze białym lub w odcieniach beżu – 65% analizowanych projektów. Wyłącznie jasny odcień zastosowano na 42% projektów, odcień bieli i beżu w połączeniu z drewnem w 13%, z cegłą w 6%, a z naturalnym kamieniem w 5%. Jest to pozytywne zjawisko, biorąc pod uwagę zachowanie harmonii i spójności w krajobrazie. Kolor biały symbolizuje czystość, nowoczesność i prostotę. W architekturze wykorzystywany jest głównie do podkreślenia elegancji i minimalistycznego designu. Biały kolor na budynkach nie wprowadza chaosu i kojarzy się z uniwersalnością, odbija promienie słoneczne, co odpowiednio rozjaśnia okolice, jak również optycznie powiększa przestrzeń. W mniejszych pomieszczeniach czy na elewacjach budynków może sprawić, że wydają się one większe i bardziej przestronne. Jednak z drugiej strony jego zbyt duża ilość wprowadza monotonię i nudę. Biały jest uniwersalnym tłem i doskonale współgra z różnymi kolorami, umożliwiając architektom eksperymentowanie z różnorodnymi kolorystycznymi schematami.

Stosowanie naturalnych materiałów, takich jak cegła i drewno, w budynkach architektonicznych ma długą historię i stanowi integralny element wielu stylów architektonicznych na przestrzeni lat. Badania wykazały, że studenci chętnie projektują budynki z wykorzystaniem naturalnego drewna lub cegły, rzadziej sięgają po kamień naturalny. Cegła jest chętnie używana ze względu na swój naturalny wygląd, ciepłą kolorystykę i trwałość. Budynki zbudowane z cegły często emanują elegancją i solidnością. Możliwość układania cegieł w różnych wzorach i strukturach pozwala na uzyskanie różnorodnych efektów estetycznych, co daje architektom duże pole do kreatywności. Drewno z kolei nadaje budynkom przytulny i naturalny charakter. Różnorodność gatunków drewna pozwala na osiągnięcie różnych efektów estetycznych, od nowoczesnego po tradycyjny. Naturalne materiały nie tylko przynoszą korzyści estetyczne, ale również wspierają zrównoważone praktyki budowlane, tworząc jednocześnie trwałe i przyjazne dla środowiska przestrzenie architektoniczne. Ich uniwersalność sprawia, że są one popularnym wyborem

Rys. 2. Rozkład ilościowy budynków według palety kolorów

w projektowaniu nowych budynków oraz w procesie renowacji i odnawiania istniejących struktur.

Ciemne elewacje budynków stanowią interesujący trend w dzisiejszym projektowaniu architektonicznym, przynosząc zarówno estetyczne, jak i funkcjonalne aspekty. Umożliwiają eksperymenty z różnymi materiałami, takimi jak panele aluminiowe, stalowe czy materiały kompozytowe, które mogą nadać budynkom unikalny charakter. Ciemne kolory tworzą silny kontrast z otoczeniem, co może przyciągać uwagę i wydobywać detale architektoniczne. Są idealne do podkreślania linii i form budynku. Zwłaszcza w biurach czy obiektach komercyjnych mogą wpływać na wizerunek, nadając budynkowi profesjonalny, nowoczesny i prestiżowy charakter. Ważne jest jednak, aby stosować ciemne kolory z umiarem, dostosowując je do konkretnego kontekstu i stylu architektonicznego, aby uzyskać pożądane efekty estetyczne i wpływać pozytywnie na samopoczucie użytkowników. Powściągliwość i ostrożność w stosowaniu wyłącznie ciemnej kolorystyki obiek-

tów potwierdzają również prace studentów, którzy w niewielu projektach wykorzystywali ciemną, wpadającą w grafit czy czerń elewację, czasami łącząc ją z elementami ceglanyymi.

Na wszystkie analizowane przykłady tylko w jednym projekcie zastosowano odważne, jaskrawe kolory elewacyjne stanowiące formę detalu ozdobnego, nieprzyłaczającego całego budynku. Warto zauważyć, że zastosowanie jaskrawych kolorów wymaga zrównoważonego i przemyślanego podejścia, aby uzyskać pożądane efekty estetyczne i jednocześnie uwzględnić funkcjonalność i wpływ na samopoczucie użytkowników. Istnieje bowiem potrzeba uwzględnienia harmonii z sąsiednimi budynkami, by jaskrawe kolory nie wprowadzały dezorientacji czy nie zakłócały spójności w krajobrazie.

Dobór kolorystyki budynku w zależności od jego funkcji jest ważnym aspektem projektowania architektonicznego, ponieważ kolory mogą wpływać na funkcjonalność, nastroje użytkowników i ogólny charakter przestrzeni. Pastelowe i neutralne odcienie, takie jak beże, jasne szarości, dominują w budynkach mieszkalnych, w przeciwieństwie do ciemnych kolorów w budynkach oświaty czy rozrywki. W przypadku biurowców i innych budynków komercyjnych stosuje się zazwyczaj profesjonalne i nowoczesne kolory. Szary, ciemny niebieski, biały i czarny mogą dodawać prestiżu i elegancji [Ludwin 2010; Chęć-Małyszek 2019].

3. PODSUMOWANIE

Wybór kolorów w projektowaniu architektonicznym może mieć strategiczne znaczenie, uwzględniając aspekty estetyczne, funkcjonalne oraz emocjonalne. Mają one istotne znaczenie, wpływają na atmosferę, funkcjonalność i odbiór przestrzeni. Nowoczesna technologia pozwala na stosowanie barwnych rozwiązań elewacyjnych nadających nową jakość architektury. Każdy kolor zastosowany na tle tych mniej wyrazistych się wyróżnia. Stosując konkretne kolory czy materiały, architekt powinien być również świadomy ich znaczenia, wpływu na psychikę człowieka i odporności na działanie promieniowania słonecznego czy szkodliwych warunków atmosferycznych [Ludwin 2010].

Analiza wykazała, że współczesne podejścia do kolorystyki architektury często obejmują zrównoważone wybory, subtelne odcienie, a także eksperymenty z kontrastami. Z drugiej strony nowoczesne projekty architektoniczne mogą eksperymentować w zakresie kolorytu, wprowadzając jasne akcenty na tle bardziej stonowanych tonów.

Można się spodziewać, że kolorystyka architektury w Poznaniu będzie odzwierciedlać różnorodność i bogactwo kulturowe tego regionu, jednocześnie dostosowując się do współczesnych trendów. Koloryt budynków w Poznaniu tworzy raczej zgrany mozaikowy pejzaż, nowoczesność współgra z tradycją, a kultura miejska ma swoje odzwierciedlenie w zróżnicowanej paletce kolorów. Młode pokolenie

architektów również wykazuje tendencje do bezpiecznego posługiwania się kolorem w nowoczesnej architekturze. W dużej mierze stawiają na uniwersalne kolory bieli i beżu, nie wprowadzają kolorów, które powodują nadmierne przesylenie i pobudzenie odbiorcy. Wykazują oni również dużą skłonnością do używania naturalnych materiałów budowlanych, jak cegła czy drewno, wprowadzają więc kolory do otoczenia w najbardziej naturalny sposób. W dobie nowoczesności, różnego rodzaju przebodźcowania człowieka i nadmiernej ilości wprowadzonej technologii pozytywnym aspektem jest rezygnacja ze stosowania sztucznego pigmentu na rzecz naturalnie występującego kolorytu w materiałach.

LITERATURA

- Arszyński M., 1966, *O problemach kolorystyki fasad*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu”, nr 16.
- Bąkowska M., 2007, *Barwa a architektura – percepcja barwy, elementy kompozycji koloru*, „Architektura Krajobrazu”, 4, s. 54–63.
- Chęć-Małyszek A., 2019, *The concept of light and color as a key element of experiencing ‘feeling architecture’*, „Budownictwo i Architektura”, 18 (1), s. 11–21.
- Doleżyńska-Sewerniak E., 2013, *Kolorystyka fasad zabytkowych budynków z przełomu XIX i XX wieku Olsztyna i małych miast Warmii i Mazur*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Zabytkoznawstwo i Konserwatorstwo”, XLIV.
- Fertała-Harlender B., 2023, *Biel – dopełnienie w doświadczaniu przeżywania przestrzeni*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej. Architektura, Urbanistyka, Architektura Wnętrz”, nr 12, s. 29–46.
- Guttmejer K., 2010, *Kolor na fasadach. O konieczności badań naukowych*, „Krajobraz Warszawski”, nr 16, s. 2–7.
- Jurek K., 2011, *Znaczenie symboliczne i funkcje koloru w kulturze*, „Kultura – Media – Teologia”, nr 6, https://kmtukswedupl/media/pdf/kmt_2011_6_bezspadow_jurekpdf (dostęp: 1.01.2024).
- Jurek K., 2014, *Kolor jako element kształtowania tożsamości jednostkowej i zbiorowej*, „Zeszyty Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II”, 57 (4), s. 55–66.
- Ludwin K., 2017, *O kolorze w architekturze*, Wydawnictwo Politechniki Krakowskiej, Kraków.
- Martyniuk-Pęczak J., 2014, *Światła miasta*, Wydawnictwo MARINA, Wrocław.
- Miśkowiec J., 2013, *Między białą architekturą a walką o kolor. Kolorystyka elewacji modernistycznych budynków mieszkaniowych okresu Republiki Weimarskiej oraz jej problematyka konserwatorska*, niepublikowana praca doktorska, Politechnika Wrocławska.
- Palmowska K., 2017, *Analiza kolorów elewacji wybranych miast w Polsce*, praca inżynierska, Kraków.
- Pierścionek B., 2021, *Problemy kształtowania kolorystyki elewacji zabytkowych wrocławskich kamienic mieszczańskich przełomu XIX i XX w. – analiza na wybranych przykładach*, „Builder”, 12 (293), s. 52–57.
- Popek S., 2008, *Barwy i psychika. Percepcja, ekspresja, projekcja*, Wydawnictwo UMCS, Lublin.

- Rasmussen S.E., 2015, *Odczuwanie architektury*, przeł. B. Gadomska, Karakter, Kraków.
- Rek-Lipczyńska A., 2012, *Transformacja kolorem, czyli jak kolorystyka elewacji zespołów śródmiejskich kształtuje nową tożsamość miejsca na przykładach zabudowy śródmiejskiej Szczecina*, https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/3023/REK-LIPCZYN_SKA_do%20druku.pdf?sequence=1&isAllowed=y (dostęp: 15.09.2021).
- Urbanik J., Gryglewska A., 2005, *Awangardowe nurty formalne i kolorystyczne w architekturze okresu międzywojennego w Niemczech. Ich obecność w architekturze Wrocławia*, w: *Nie tylko zamki*, red. M. Chorowska, O. Czerner, J. Dobesz, K. Hawrylak-Brzezowska, W. Kononowicz, E. Niemczyk, E. Różycka-Rozpędowska, E. Trocka-Leszczynska, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław, s. 311–328.
- Włodarczyk J.A., 2007, *Kolor i ślepcy*, „Czasopismo Techniczne. Architektura”, 104 (6-A), s. 158–161.
- Wojtasik M., 2003, *Kolorystyka elewacji obiektów zabytkowych*, „Wiadomości Konserwatorskie”, nr 13, s. 71–74.
- Zeugner G., 1965, *Barwa i człowiek*, Wydawnictwo Arkady, Warszawa.

COLOR SCHEME OF HISTORICAL POZNAŃ AND CONTEMPORARY DESIGN TRENDS

Summary

The article encompasses an analysis of the role of colors in architecture, focusing on the historical context of the city of Poznań and contemporary design trends. The study encompasses both the color schemes of traditional buildings and an analysis of innovative approaches to color design, particularly in the context of student works. In the first part of the article, the author concentrates on the historical color palette of Poznań, considering the distinctive features of colors used in the city's traditional architecture. An analysis of changes in the color schemes of buildings over the years is conducted, emphasizing the evolution of styles and preferences. Subsequently, the examination extends to contemporary design trends. The author analyzes architecture students' works, identifying new approaches, experiments with color palettes, and interpretations of traditional patterns. The article underscores the significance of color schemes in shaping the city's image and the influence of student projects on the development of modern color architecture, suggesting that color in architecture is a dynamic realm where tradition and modernity can mutually inspire and coexist.

Keywords: color, hue, urban architecture, façade coloration